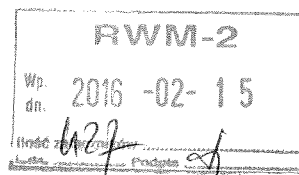

KUJAWSKO-POMORSKI
WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW
ul. Łazienna 8, 87-100 Toruń

WUOZ.T.WRD.5140.57.2015.TK
Nr rejestru zabytków: A/1693

Toruń, 12 lutego 2016 r.

DECYZJA

W SPRAWIE WPISANIA DO REJESTRU ZABYTKÓW

Na podstawie art. 3 pkt 1 i pkt 2, art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. c, art. 7 pkt 1, art. 8, art. 9 ust. 1, art. 89 pkt 2 z ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 z późn. zm.) oraz art. 104 ustawy z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 z późn. zm.) w wyniku postępowania administracyjnego prowadzonego na wniosek:

Zarządu Wspólnoty Mieszkaniowej Gdańska 30

orzeka m

wpisać do rejestru zabytków województwa kujawsko-pomorskiego:

kamienicę z lat 1895 – 1896,

położoną na działce nr 33 (obręb 0166, arkusz mapy 1, nr jednostki rejestrowej: G.31, nr jednostki rejestrowej budynkowej: B.7) – KW BY1B/00009490/1

w miejscowości Bydgoszcz, ul. Gdańska 30, gm. loco, pow. Bydgoszcz Miasto.

Granice wpisu do rejestru zabytków kamienicy zaznaczone na załączniku nr 1, stanowiącym integralną część decyzji.

Uzasadnienie

Postępowanie administracyjne w sprawie wpisu do rejestru zabytków kamienicy przy ul. Gdańskiej 30 w Bydgoszczy zostało wszczęte 19.11.2015 r. na wniosek Zarządu Wspólnoty Mieszkaniowej Gdańska 30. W trakcie postępowania zgromadzono następujący materiał dowodowy: ustalenia wizji lokalnej przeprowadzonej 14.12.2015 r. wraz z dokumentacją fotograficzną, opinię Miejskiego Konserwatora Zabytków w Bydgoszczy z 29.09.2015 r., znak pisma: BKZ.4120.8.58.2015.SM o kwalifikacji budynku przy ul. Gdańskiej 30 do wpisu do rejestru zabytków, kartę obiektu zawartą w dokumentacji „Bydgoszcz, Studium Historyczno-Konserwatorskie, Śródmieście cz. 5, T. II, Bydgoszcz 1997” oraz informacje z publikacji „Ulica Gdańska w Bydgoszczy. Przewodnik historyczny”, WOAK w Bydgoszczy 2003 i B. Derkowska-Kostkowska, Józef Świącicki – szkic biografii bydgoskiego budowniczego, [w:] Materiały do dziejów kultury i sztuki Bydgoszczy i regionu, z. 6, Bydgoszcz 2001, ss. 32 – 49. Na podstawie zebranego materiału dowodowego ustalono, co następuje.

Kamienica przy ul. Gdańskiej 30 w Bydgoszczy została wzniesiona w latach 1895 – 1896 na narożnej działce, ograniczonej ulicami: Gdańską od zachodu oraz Zygmunta Krasińskiego od południa. Autorem jej projektu był bydgoski budowniczy Józef Świącicki (1859-1913). Kamienica pod numerem 30 została wybudowana w stylu historyzmu, z przewagą form neobarokowych. Inwestorem i pierwszym właścicielem budynku był Oskar

Ewald – fotograf, którego pracownia z przeszklonym dachem zajmowała ostatnią kondygnację obiektu. W latach 30-tych XX w. atelier fotograficzne zaadaptowano na mieszkania.

Kamienica założona jest na rzucie odwróconej litery „L” ze ściętym narożnikiem, z krótszą ścianą - zachodnią od ul. Gdańskiej i dłuższą – południową od ul. Krasińskiego. Główne wejście do budynku znajduje się od strony ul. Gdańskiej. Prowadzi ono poprzez wąską sień do głównej klatki schodowej. Druga klatka schodowa (dawna służbowa) usytuowana jest we wschodniej części budynku. W parterze od zachodu i w narożniku mieszczą się lokale użytkowe z oddzielnymi wejściami.

Bryła budynku zwarta, podpiwniczona, o zróżnicowanej liczbie kondygnacji. Od ul. Gdańskiej trzykondygnacyjna z poddaszem a od ul. Krasińskiego czterokondygnacyjna z nadbudówką dawnego atelier oraz trzykondygnacyjnym pionem z werandami od wschodu. W ściętym narożu budynku dwukondygnacyjny wykusz nakryty hełmem. Od ul. Gdańskiej bryła urozmaicona balkonami. Budynek kryty dachami pulpitowymi z pokryciem papą.

Elewacje frontowe tynkowane, z detalem architektonicznym. Przyziemie obu elewacji zaakcentowane pseudoboniowaniem i oddzielone od wyższych kondygnacji uproszczonym belkowaniem i wydatnym gzymsem. Silny akcent horyzontalny tworzy również pas płycin podokiennych przebiegający pod otworami pierwszego piętra. Partie pięter przeprute otworami okiennymi o zróżnicowanych wykrojach, zestawionych parami, z wyjątkiem pojedynczych okien w dwóch skrajnych, wschodnich osiach elewacji południowej. W kondygnacjach pierwszego i drugiego piętra pary okien we wspólnym obramieniu, oparte na gzymsach podokiennych i zwieńczone naczółkami o zróżnicowanych formach. Całość elewacji zamyka wydatny, wielokrotnie profilowany gzyms koronujący. Ponad gzymsem jednokondygnacyjna, narożna nadbudówka, z dłuższą elewacją od południa.

Zróżnicowane opracowanie plastyczne elewacji pozwala wizualnie wyróżnić w nich dwie części. Pierwszą – o okazałej dekoracji - na którą składają się: ośmioosiowa elewacja od ul. Gdańskiej, narożny wykusz i dwuosiowa partia elewacji od ul. Krasińskiego oraz drugą – o skromniejszej dekoracji i bardziej oszczędnym detalu architektonicznym - obejmującą pozostałą, dziesięcioosiową partię elewacji od ul. Krasińskiego. Narożnikowe usytuowanie kamienicy dodatkowo podkreślone w elewacjach pseudoryzalitem obejmującym naroże oraz cztery osie ściany zachodniej i dwie południowej. Naroża pseudoryzalitu wyróżnione pasowym boniowaniem.

Otwory okienne elewacji od ul. Gdańskiej oraz ryzalitu przechodzącego na dwie osie elewacji od ul. Krasińskiego w bogatej, zróżnicowanej oprawie architektonicznej, dodatkowo podkreślonej ornamentem. Okna na pierwszym piętrze zamknięte prosto, ujęte pilastrami wspierającymi belkowanie zwieńczone trójkątnym naczółkiem, wspartym w skrajach i na osi wspornikowymi konsolami. Trzony pilastrów zdobione kwiatowymi zwisami. Na drugim piętrze otwory zamknięte półkoliście, w obramieniu w postaci arkad z pilastrami na wysokich cokolach, wspierającymi profilowane łęki ze zwornikiem zdobionym liściem akantu. Powyżej wolutowy naczółek z wpisanym motywem girlandy i w zwieńczeniu – muszli. W strefie poddasza otwory okienne typu oeil-de-boeuf ujęte w opaski z palmą u podstawy i połączone górą profilowaną listwą biegnącą przez całą długość fasady. W partii pierwszego i drugiego piętra elewacji od ul. Gdańskiej balkony obejmujące cztery skrajne osie od północy. Balkon pierwszego piętra wsparty na dwóch belkach kroksztynowych, zamknięty muirowaną balustradą tralkową od frontu i pełną po bokach. Balkon drugiego piętra ograniczony wtórną, metalową, ażurową balustradą. W elewacji narożnej – w partii pierwszego i drugiego piętra – boniowany wykusz z trójbocznym podniebieniem w kształcie graniastostłupa z masywną, profilowaną kostką u podstawy i ściankami zdobionymi puklowaniem oraz liśćmi akantu w narożach. Na pierwszym piętrze wykusza okno frontowe ujęte półkolumnami w typie jońskich, z trzonami do 1/3 wysokości zdobionymi ornamentem w formie groteski, powyżej

kaneluowanymi. Na głowicach oparte belkowanie i półkolisty naczółek, zdobiony kartuszem i gryfami po bokach. Płycina podokienna z pseudotralkową balustradą. W bocznych ściankach wąskie okna ujęte pilastrami analogicznymi jak od ul. Gdańskiej. Na drugim piętrze naroża wykusza ćwierćkolistie wklęsłe i podkreślone tynkowymi pasami. Okno zamknięte półkoliście, ujęte pilastrami zwieńczonymi konsolami wspierającymi belkowanie, ponad którym hełm o wykroju wklęsło-wypukłym. Pilastry zdobione ornamentem cekinowym oraz dekoracją w formie zwisów kwiatowych.

W dekoracji skromniejszej, dziesięcioosiowej partii elewacji od ulicy Krasińskiego detal skupiony wokół otworów okiennych, z wyróżnieniem dwóch skrajnych osi od wschodu – z odmiennym opracowaniem. Prostokątne otwory okienne pierwszego i drugiego piętra flankowane pilastrami, z przewiązkami w 1/3 wysokości, pary okien zwieńczone belkowaniem i prostym gzymsem. Okna ostatniej kondygnacji zamknięte łukiem odcinkowym, u podstawy ujęte dekoracją z motywem wolutowym. W przedostatniej osi od wschodu pojedyncze okna zwieńczone naczółkami: na pierwszym piętrze – trójkątnym a na drugim – o łuku wklęsło-wypukłym. W osi werand okna szersze – sześciokątne, w oprawie architektonicznej nawiązującej do form użytych w innych częściach elewacji frontowych.

Elewacje narożnikowej nadbudówki artykułowane prostokątnymi blendami i kanelowanymi pilastrami oraz zamknięte uproszczonym belkowaniem.

Elewacja wschodnia trójosiowa, o gładko tynkowanym parterze, różnicowanym czterema pilastrami z boniowaniem, kontynuowanym w pasach międzyokiennych wyższych kondygnacji. W polach podokiennych tralkowa pseudobalustrada werandy.

Elewacje tylne tynkowane, gładkie, całkowicie pozbawione detalu architektonicznego.

We wnętrzu kamienicy czytelny pierwotny układ funkcjonalno – przestrzenny oraz zachowane w znacznym stopniu wyposażenie i wystrój architektoniczny w postaci stolarek i sztukaterii. Sień z arkadowym przejściem do głównej klatki schodowej oraz zachowaną sztukatorską, bogato opracowaną ornamentalną fasetą i oryginalną, ceramiczną, dekoracyjną posadzką. Zachowany wystrój klatek schodowych z drewnianymi schodami o oryginalnej, tralkowej balustradzie. Oryginalna stolarka drzwi do mieszkań – czteroskrzydłowa, częściowo przeszklona, z nadświetlem i dekoracją snycerską. Drzwi główne od ul. Gdańskiej historyczne, z dekoracją o charakterze neorenesansowym - częściowo przeszklone. Zachowana częściowo oryginalna, drewniana stolarka okienna - jedno-, dwu- i trójskrzydłowa, o profilowanym ślemieniu i snycerskim opracowaniu słupków.

Ponadto w mieszkaniach zachowane stolarki drzwiowe o konstrukcji ramowo – płycinowej, dwuskrzydłowe, o skrzydłach częściowo przeszklonych oraz w znacznym stopniu roślinna i geometryczno-roślinna dekoracja sztukatorska sufitów.

Zgodnie z artykułem 3 pkt 1 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – zabytek to „nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową”.

Kamienica przy ul. Gdańskiej 30 w Bydgoszczy posiada dużą wartość historyczną i artystyczną. Wyróżnia się rozwiązaniem bryły – z nadbudówką dawnego atelier fotograficznego, wpiętą w połacie dachu i górującą ponad gzymsem wieńczącym elewacje budynku. Opisane wyżej elewacje frontowe kamienicy posiadają zróżnicowane, neobarokowe i neorenesansowe opracowanie dekoracji architektonicznej, z podkreśleniem szczególnie bogatym wystrojem i sztukatorskim ornamentem narożnika i elewacji od ul. Gdańskiej, będącej od połowy XIX w. główną, reprezentacyjną ulicą Śródmieścia Bydgoszczy. Kamienica przy ul. Gdańskiej 30 jest przykładem niemal kompletnie zachowanej autorskiej realizacji Józefa Święckiego, znaczącego dla Bydgoszczy budowniczego. Popularność jego projektów wśród inwestorów sprawiła, że wpłynął on na krajobraz architektoniczny ulicy

Gdańskiej – głównej arterii Śródmieścia, wzdłuż której w latach 1885-1898 powstało aż 21 realizacji jego autorstwa. W większości są to przykłady architektury eklektycznej w różnych kostiumach neostylowych. Kamienica przy ul. Gdańskiej 30 posiada także wartość naukową dla badań nad budownictwem mieszkalnym Bydgoszczy z okresu 4 ćwierci XIX wieku oraz twórczości Józefa Święcickiego w szczególności. Ponadto budynek ten jest istotnym akcentem w tkance przestrzennej Śródmieścia, podnosząc walory architektoniczne i urbanistyczne tej dzielnicy miasta.

Ze względu na opisane wyżej wartości historyczne, artystyczne i naukowe kamienica przy ul. Gdańskiej 30 w Bydgoszczy, gm. loco, pow. Bydgoszcz Miasto odpowiada definicji legalnej zabytku zawartej w art. 3 pkt 1 oraz pkt 2 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 z późn. zm.) i zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. c tej ustawy podlega ochronie i opiece nad zabytkami.

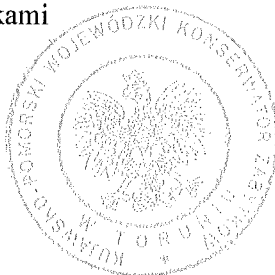
W związku z powyższym należało orzec jako w sentencji.

Pouczenie

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za moim pośrednictwem w terminie 14 dni od daty jej doręczenia (art. 127 § 1 i § 2 oraz art. 129 § 1 i § 2 kpa.)

Załączniki:

1. Rysunek poglądowy wykonany na podstawie mapy ewidencyjnej gruntów z zaznaczoną granicą wpisu do rejestru zabytków.
2. Pouczenie o skutkach wpisu do rejestru zabytków - wyciąg z ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Kujawsko - Pomorski
Wojewódzki Konserwator Zabytków
[Signature]
mgr Sambor Gawiński

Otrzymują:

1. Zarząd Wspólnoty Mieszkaniowej Gdańska 30 - adres do korespondencji: Administracja Domów Miejskich RWM-2, ul. Modrzewiowa 23, 85-635 Bydgoszcz
2. Prezydent Miasta Bydgoszczy, ul. Jezuitska 1, 85-102 Bydgoszcz
3. WUOZ Toruń, Delegatura w Bydgoszczy, ul. Jezuitska 2, 85-102 Bydgoszcz
4. WUOZ Toruń a/a

Do wiadomości:

1. Narodowy Instytut Dziedzictwa, Kopernika 36/40, 00-924 Warszawa
2. Urząd Miasta Bydgoszczy, Miejski Konserwator Zabytków, ul. Jezuitska 2, 85-102 Bydgoszcz
3. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego, ul. Grudziądzka 9-15, 85-130 Bydgoszcz
4. Urząd Miasta Bydgoszczy, Wydział Administracji Budowlanej, ul. Grudziądzka 9-15, 85-130 Bydgoszcz
5. Urząd Miasta Bydgoszczy, Wydział Mienia i Geodezji, ul. Grudziądzka 9-15, 85-130 Bydgoszcz
6. Sąd Rejonowy, Wydział Ksiąg Wieczystych, ul. Wały Jagiellońskie 4, 85-128 Bydgoszcz

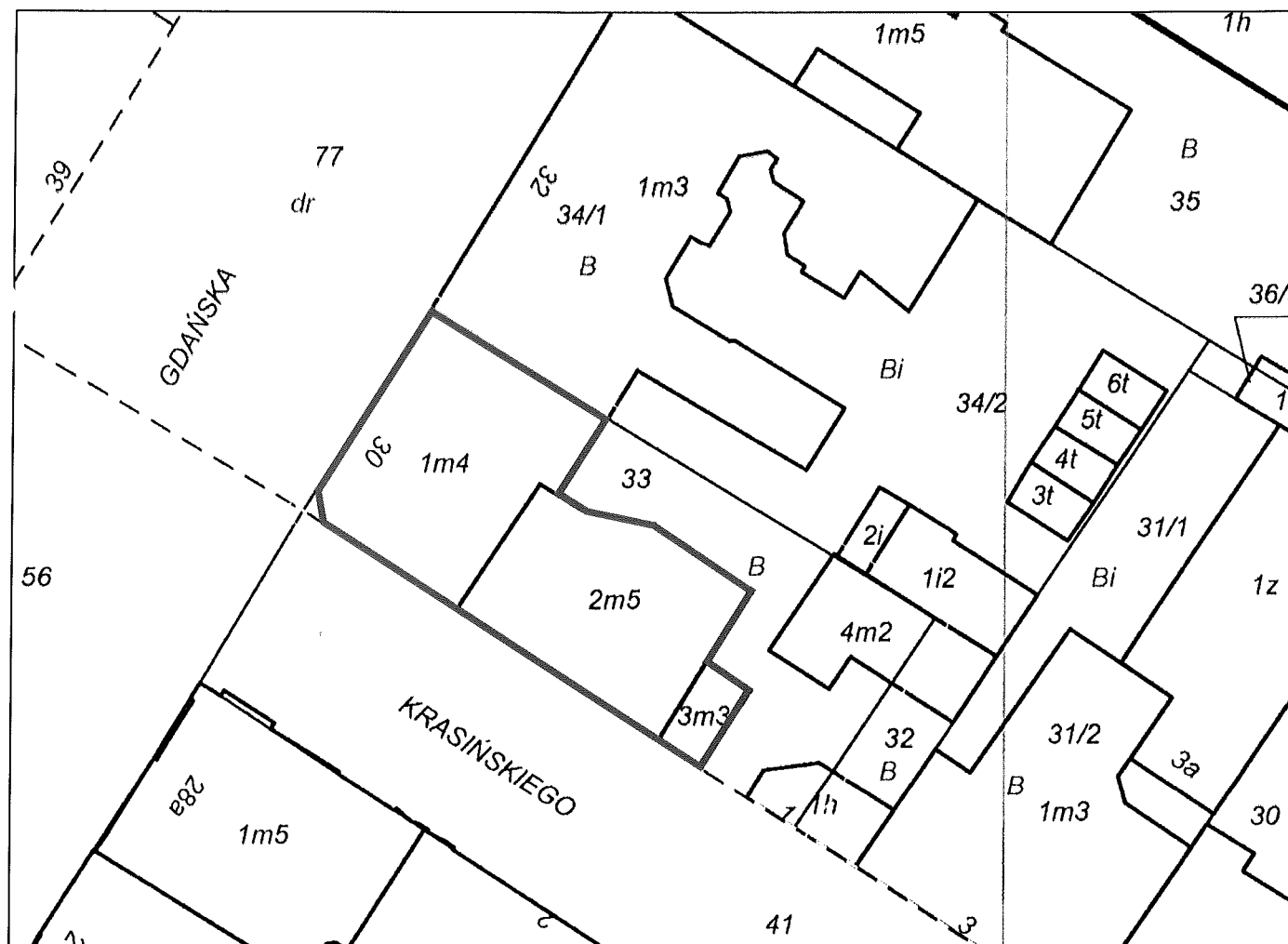
Uiszczono opłatę skarbową w dniu 14.10.2015 r. na rachunek bankowy Urzędu Miasta Torunia nr 37 1160 2202 0000 0000 8344 0799, w wysokości 10,00 PLN. Podstawa prawna: ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2014 r., poz. 1628).

TK, DJ

KIEROWNIK WYDZIAŁU
Rejestru Zabytków i Dokumentacji Zabytków

[Signature]
mgr Teresa Kuśmierska

Rysunek poglądowy wykonany na podstawie mapy ewidencyjnej gruntów w skali 1:500 stanowi integralną część decyzji Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Toruniu z 12 lutego 2016 r., znak: WUOZ.T.WRD.5140.57.2015.TK w sprawie wpisania do rejestru zabytków kamienicy położonej przy ul. Gdańskiej 30 w Bydgoszczy, gm. loco, pow. Bydgoszcz Miasto – nr rejestru zabytków woj. kujawsko-pomorskiego: A/1693

— Granice wpisu do rejestru zabytków kamienicy przy ul. Gdańskiej 30 w Bydgoszczy, gm. loco, pow. Bydgoszcz Miasto

Kujawsko-Pomorski
Wojewódzki Konserwator Zabytków
mgr Sławomir Gawiński

**POUCZENIE O SKUTKACH WPISU
DO REJESTRU ZABYTEKÓW NIERUCHOMYCH**
(wyciąg z Ustawy)

Wpisanie do rejestru zabytków pociąga za sobą następujące skutki wymienione w Ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2014, poz. 1446z późn. zm.):

Art. 5. Opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Art. 12. 1. Starosta, w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, może umieszczać na zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru znak informujący o tym, iż zabytek ten podlega ochronie.

2. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, wzór i wymiary znaku, o którym mowa w ust. 1.

Art. 25. 1. Zagospodarowanie na cele użytkowe zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru wymaga posiadania przez jego właściciela lub posiadacza:

- 1) dokumentacji konserwatorskiej, określającej stan zachowania zabytku nieruchomego i możliwości jego adaptacji, z uwzględnieniem historycznej funkcji i wartości tego zabytku;
- 2) uzgodnionego z wojewódzkim konserwatorem zabytków programu prac konserwatorskich przy zabytku nieruchomym, określającego zakres i sposób ich prowadzenia oraz wskazującego niezbędne do zastosowania materiały i technologie;
- 3) uzgodnionego z wojewódzkim konserwatorem zabytków programu zagospodarowania zabytku nieruchomego wraz z otoczeniem oraz dalszego korzystania z tego zabytku, z uwzględnieniem wyeksponowania jego wartości.

2. W celu spełnienia wymagań, o których mowa w ust. 1, wojewódzki konserwator zabytków jest obowiązany nieodpłatnie udostępnić do wglądu właścicielowi lub posiadaczowi zabytku nieruchomego posiadaną przez siebie dokumentację tego zabytku oraz umożliwić dokonywanie niezbędnych odpisów z tej dokumentacji.

Art. 27. Na wniosek właściciela lub posiadacza zabytku wojewódzki konserwator zabytków przedstawia, w formie pisemnej, zalecenia konserwatorskie, określające sposób korzystania z zabytku, jego zabezpieczenia i wykonania prac konserwatorskich, a także zakres dopuszczalnych zmian, które mogą być wprowadzone w tym zabytku.

Art. 28. Niezależnie od obowiązków wynikających z opieki nad zabytkami, określonych w art. 5, właściciel lub posiadacz zabytku wpisanego do rejestru lub zabytku znajdującego się w wojewódzkiej ewidencji zabytków zawiadamia wojewódzkiego konserwatora zabytków o:

- 1) uszkodzeniu, zniszczeniu, zaginięciu lub kradzieży zabytku, niezwłocznie po powzięciu wiadomości o wystąpieniu zdarzenia;
- 2) zagrożeniu dla zabytku, niezwłocznie po powzięciu wiadomości o wystąpieniu zagrożenia;
- 4) zmianach dotyczących stanu prawnego zabytku, nie później niż w terminie miesiąca od dnia ich wystąpienia lub powzięcia o nich wiadomości.

Art. 29. 1. Organy ochrony zabytków w czasie uzgodnionym z właścicielem lub posiadaczem przedmiotu będącego zabytkiem lub posiadającego cechy zabytku mogą prowadzić badania tego przedmiotu w miejscu, w którym przedmiot ten się znajduje.

2. W przypadku odmowy udostępnienia przedmiotu, o którym mowa w ust. 1, wojewódzki konserwator zabytków może wydać decyzję nakazującą jego udostępnienie na czas niezbędny do wykonania badań, jednak nie dłuższy niż 3 miesiące od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna.

3. Za szkody wyrządzone w związku z badaniami, o których mowa w ust. 1 lub 2, przysługuje odszkodowanie na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

Art. 30. 1. Właściciel lub posiadacz zabytku nieruchomego bądź nieruchomości o cechach zabytku jest obowiązany udostępnić ten zabytek lub nieruchomość wykonawcy badań w celu ich prowadzenia.

2. W przypadku odmowy udostępnienia zabytku nieruchomego bądź nieruchomości, o których mowa w ust. 1, wojewódzki konserwator zabytków może wydać decyzję nakazującą właścicielowi lub posiadaczowi udostępnienie tego zabytku bądź nieruchomości, na czas niezbędny do przeprowadzenia badań, jednak nie dłuższy niż 3 miesiące od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna.

3. Za szkody wyrządzone w związku z badaniami, o których mowa w ust. 1 lub 2, przysługuje odszkodowanie na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

Art. 36.1. Pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymaga:

- 1) prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru;
- 2) wykonywanie robót budowlanych w otoczeniu zabytku;
- 3) prowadzenie badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru;
- 4) prowadzenie badań architektonicznych zabytku wpisanego do rejestru;
- 5) prowadzenie badań archeologicznych;
- 6) przemieszczanie zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
- 8) dokonywanie podziału zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
- 9) zmiana przeznaczenia zabytku wpisanego do rejestru lub sposobu korzystania z tego zabytku;
- 10) umieszczanie na zabytku wpisanym do rejestru urządzeń technicznych, tablic, reklam oraz napisów, z zastrzeżeniem art. 12. ust. 1;
- 11) podejmowanie innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru.

4. Wojewódzki konserwator zabytków może uzależnić wydanie pozwolenia na podejmowanie działań, o których mowa w ust. 1 pkt 6, 9 i 11, od przeprowadzenia, na koszt wnioskodawcy, niezbędnych badań konserwatorskich, architektonicznych lub archeologicznych. Egzemplarz dokumentacji badań jest przekazywany nieodpłatnie wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków.

5. Pozwolenia, o których mowa w ust. 1, wydaje się na wniosek osoby fizycznej lub jednostki organizacyjnej posiadającej tytuł prawny do korzystania z zabytku wpisanego do rejestru, wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu albo ograniczonego prawa rzeczowego lub stosunku zobowiązaniowego.

7. Pozwolenie na prowadzenie badań konserwatorskich i architektonicznych przy zabytku wpisanym do rejestru albo badań archeologicznych lub poszukiwań ukrytych bądź porzuconych zabytków ruchomych, w tym zabytków archeologicznych, wydaje się również na wniosek osób fizycznych albo jednostek organizacyjnych zamierzających prowadzić te badania lub poszukiwania. W przypadku nieuzyskania zgody właściciela lub posiadacza nieruchomości na przeprowadzenie tych badań lub poszukiwań przepisy art. 30 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

8. Uzyskanie pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na podjęcie robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków nie zwalnia z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę albo zgłoszenia, w przypadkach określonych przepisami Prawa budowlanego.

Art. 38. 1. Wojewódzki Konserwator Zabytków lub działający z jego upoważnienia pracownicy wojewódzkiego urzędu ochrony zabytków prowadzą kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

2. W upoważnieniu, o którym mowa w ust. 1, określa się osobę lub osoby upoważnione do przeprowadzenia kontroli, kontrolowaną osobę fizyczną lub jednostkę organizacyjną, miejsce i zakres kontroli oraz podstawę prawną do jej przeprowadzenia.

3. Przy wykonywaniu kontroli wojewódzki konserwator zabytków lub osoby, o których mowa w ust. 1, są uprawnione do:

- 1) wstępu na teren nieruchomości, jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie zniszczenia lub uszkodzenia zabytku;
- 3) sprawdzania zgodności wszelkich działań podejmowanych przy zabytkach wpisanych do rejestru oraz prowadzonych badań archeologicznych z zakresem lub warunkami określonymi w pozwoleniu i zaświadczoną dokumentacją;
- 4) żądania ustnych lub pisemnych informacji w zakresie niezbędnym dla ustalenia stanu faktycznego dotyczącego zakresu kontroli;
- 5) żądania okazania dokumentów i udostępnienia wszelkich danych mających związek z zakresem kontroli;
- 6) dokonania wpisu w dzienniku budowy w zakresie określonym przepisami Prawa budowlanego.

4. Czynności kontrolne przeprowadza się w obecności kontrolowanej osoby fizycznej albo kierownika kontrolowanej jednostki organizacyjnej lub upoważnionej przez niego osoby, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych.

4a. Wojewódzki konserwator zabytków może wystąpić z wnioskiem do właściwego miejscowo komendanta Policji o jej pomoc, jeżeli jest to niezbędne do przeprowadzenia czynności kontrolnych.

4b. Na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków właściwy miejscowo komendant Policji jest obowiązany do zapewnienia osobom o których mowa w ust. 1, pomocy Policji w toku wykonywania czynności kontrolnych.

Art. 43. Wojewódzki konserwator zabytków wydaje decyzję o wstrzymaniu wykonywanych bez jego pozwolenia lub w sposób odbiegający od zakresu i warunków określonych w pozwoleniu:

- 1) prac konserwatorskich, restauratorskich, badań konserwatorskich lub architektonicznych przy zabytku wpisanym do rejestru;
- 2) robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru lub w jego otoczeniu;
- 3) badań archeologicznych;
- 4) innych działań, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 6-8 i 10-12

Art. 44. 1. Decyzja, o której mowa w art. 43, wygasa po upływie 2 miesięcy od dnia jej doręczenia, jeżeli w tym terminie wojewódzki konserwator zabytków nie wyda decyzji:

- 1) nakazującej przywrócenie zabytku do poprzedniego stanu lub uporządkowania terenu, z określeniem terminu wykonania tych czynności, albo
- 2) nakładającej obowiązek uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie wstrzymanych badań, prac, robót lub innych działań przy zabytku, przy czym wniosek o wydanie tego pozwolenia składa się w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia doręczenia decyzji, albo
- 3) nakładającej obowiązek podjęcia określonych czynności w celu doprowadzenia wykonywanych badań, prac, robót lub innych działań przy zabytku do zgodności z zakresem i warunkami określonymi w pozwoleniu, wskazując termin wykonania tych czynności.

1a. Wojewódzki konserwator zabytków wydaje decyzję w sprawie pozwolenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia złożenia wniosku o wydanie tego pozwolenia.

2. W przypadku nieuzyskania pozwolenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, albo niewykonania obowiązku określonego w ust. 1 pkt 3, wojewódzki konserwator zabytków wydaje decyzję nakazującą przywrócenie zabytku do poprzedniego stanu lub uporządkowanie terenu, z określeniem terminu wykonania tych czynności.

3. Po wykonaniu obowiązku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, wojewódzki konserwator zabytków wydaje pozwolenie na wznowienie wstrzymanych badań, prac, robót lub innych działań przy zabytku.

4. Osoba, która dopuściła się naruszenia przepisów o zabytkach lub naruszyła zakres i warunki określone w pozwoleniu, jest obowiązana na swój koszt wykonać czynności nakazane w decyzji, o której mowa w ust. 1 pkt 1 i 3 oraz w ust. 2.

Art. 45. 1. W przypadku gdy bez wymaganego pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków lub w sposób odbiegający od zakresu i warunków określonych w pozwoleniu wykonano przy zabytku wpisanym do rejestru prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane, badania konserwatorskie, architektoniczne lub podjęto inne działania, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 6-8 i 10-12, wojewódzki konserwator zabytków wydaje decyzję:

- 1) nakazującą przywrócenie zabytku do poprzedniego stanu lub uporządkowanie terenu, określając termin wykonania tych czynności, albo
- 2) zobowiązującą do doprowadzenia zabytku do jak najlepszego stanu we wskazany sposób i w określonym terminie.

2. Przepis art. 44 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 49. 1. Wojewódzki konserwator zabytków może wydać decyzję nakazującą osobie fizycznej lub jednostce organizacyjnej posiadającej tytuł prawny do korzystania z zabytku wpisanego do rejestru, wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu albo ograniczonego prawa rzeczowego lub stosunku zobowiązaniowego, przeprowadzenie, w terminie określonym w tej decyzji, prac konserwatorskich lub robót budowlanych przy tym zabytku, jeżeli ich wykonanie jest niezbędne ze względu na zagrożenie zniszczeniem lub istotnym uszkodzeniem tego zabytku.

2. Wykonanie decyzji nakazującej przeprowadzenie prac konserwatorskich lub robót budowlanych przy zabytku nieruchomym nie zwalnia z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę albo zgłoszenia, w przypadkach określonych przepisami Prawa budowlanego.

3. W przypadku wykonania zastępczego prac konserwatorskich lub robót budowlanych przy zabytku nieruchomym wojewódzki konserwator zabytków wydaje decyzję określającą wysokość wierzytelności Skarbu Państwa z tytułu wykonania zastępczego tych prac lub robót, ich zakres oraz termin wymagalności tej wierzytelności.

4. Wierzytelność Skarbu Państwa z tytułu wykonania zastępczego prac konserwatorskich lub robót budowlanych przy zabytku nieruchomym podlega zabezpieczeniu hipoteką przymusową na tej nieruchomości, na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków, na podstawie decyzji, o której mowa w ust. 3. Jeżeli nieruchomość nie posiada księgi wieczystej, zabezpieczenie może być dokonane przez złożenie wniosku i decyzji do zbioru dokumentów.

5. Przepisu ust. 4 nie stosuje się do zabytków nieruchomych stanowiących własność Skarbu Państwa.

6. Wierzytelność Skarbu Państwa z tytułu wykonania zastępczego prac konserwatorskich lub robót budowlanych przy zabytku nieruchomym wojewoda, w porozumieniu z Generalnym Konserwatorem Zabytków, może, w drodze decyzji, umorzyć w całości albo w części lub rozłożyć na raty - jeżeli stwierdzono nieściągalność wierzytelności lub jej ściąganie spowoduje znaczny uszczerbek dla sytuacji materialnej osoby lub jednostki, o których mowa w ust. 1.

7. Wykreślenie hipoteki przymusowej z księgi wieczystej następuje na wniosek wojewody na podstawie decyzji, o której mowa w ust. 6. Jeżeli nieruchomość nie posiada księgi wieczystej, wniosek i decyzję składa się do zbioru dokumentów.

Art. 50. 3. W przypadku wystąpienia zagrożenia dla zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru zabytków, polegającego na możliwości jego zniszczenia lub uszkodzenia, starosta, na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków, może wydać decyzję o zabezpieczeniu tego zabytku w formie ustanowienia czasowego zajęcia do czasu usunięcia zagrożenia. Przepisy o gospodarce nieruchomościami stosuje się odpowiednio.

4. Jeżeli nie jest możliwe usunięcie zagrożenia, o którym mowa w ust. 3:

2) zabytek nieruchomy może być na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków wywłaszczony przez starostę na rzecz Skarbu Państwa lub gminy właściwej ze względu na miejsce położenia tego zabytku, w trybie i na zasadach przewidzianych w przepisach o gospodarce nieruchomościami.

Art. 71. 1. W zakresie sprawowania opieki nad zabytkami osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna posiadająca tytuł prawny do zabytku wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego finansuje prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy tym zabytku.

2. Sprawowanie opieki nad zabytkami, w tym finansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku, do którego tytuł prawny, określony w ust. 1, posiada jednostka samorządu terytorialnego, jest zadaniem własnym tej jednostki.

Art. 73. Osoba fizyczna, jednostka samorządu terytorialnego lub inna jednostka organizacyjna, będąca właścicielem lub posiadaczem zabytku wpisanego do rejestru albo posiadająca taki zabytek w trwałym zarządzie, może ubiegać się o udzielenie dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy tym zabytku.

Art. 74. Dotacja na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru może być udzielona przez:

- 1) ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ze środków finansowych z części budżetu państwa "Kultura i Ochrona Dziedzictwa Narodowego";
- 2) wojewódzkiego konserwatora zabytków ze środków finansowych z budżetu państwa w części, której dysponentem jest wojewoda.

Art. 108. 1. Kto niszczy lub uszkadza zabytek, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

3. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1 sąd orzeka, a w razie skazania za przestępstwo określone w ust. 2 sąd może orzec, nawiązkę na wskazany cel społeczny związany z opieką nad zabytkami w wysokości od trzykrotnego do trzydziestokrotnego minimalnego wynagrodzenia.

Art. 110. 1. Kto będąc właścicielem lub posiadaczem zabytku nie zabezpieczył go w należyty sposób przed uszkodzeniem, zniszczeniem, zaginięciem lub kradzieżą, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

2. W razie popełnienia wykroczenia określonego w ust. 1 można orzec nawiązkę do wysokości dwudziestokrotnego minimalnego wynagrodzenia na wskazany cel społeczny związany z opieką nad zabytkami.

Art. 113. 1. Kto będąc właścicielem lub posiadaczem zabytku wpisanego do rejestru lub innego zabytku znajdującego się w wojewódzkiej ewidencji zabytków nie powiadomi wojewódzkiego konserwatora zabytków o:

- 1) uszkodzeniu, zniszczeniu, zaginięciu lub kradzieży zabytku niezwłocznie po powzięciu wiadomości o wystąpieniu zdarzenia,
- 2) zagrożeniu dla zabytku niezwłocznie po powzięciu wiadomości o wystąpieniu zagrożenia,
- 4) zmianach dotyczących stanu prawnego zabytku, nie później niż w terminie miesiąca od dnia ich wystąpienia lub powzięcia o nich wiadomości

- podlega karze grzywny.

2. W razie popełnienia wykroczenia określonego w ust. 1 można orzec nawiązkę do wysokości dwudziestokrotnego minimalnego wynagrodzenia na wskazany cel społeczny związany z opieką nad zabytkami.

Art. 114. Kto uniemożliwia lub utrudnia dostęp do zabytku organowi ochrony zabytków, wykonującemu uprawnienia wynikające z ustawy, podlega karze grzywny.

Art. 117. Kto bez zezwolenia albo wbrew warunkom pozwolenia prowadzi prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane, badania konserwatorskie lub architektoniczne przy zabytku wpisanym do rejestru lub roboty budowlane w jego otoczeniu albo badania archeologiczne, podlega karze grzywny.

Art. 118. Kto bez pozwolenia umieszcza na zabytku wpisanym do rejestru urządzenia techniczne, tablice, reklamy oraz napisy, podlega karze grzywny.

Art. 119. Kto nie wykonuje zaleceń pokontrolnych, o których mowa w art. 40 ust. 1, podlega karze grzywny.

Ponadto skutki prawne w zakresie uprawnień i obowiązków wynikających z wpisania obiektu do rejestru zabytków regulowane są również przepisami innych ustaw i rozporządzeń.